

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

เกิดขึ้น หงสนันท์. ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับรัฐวิสาหกิจไทย : รวมพระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา และประกาศคณะปฏิวัติเกี่ยวกับการจัดตั้งรัฐวิสาหกิจในไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.

_____. รัฐวิสาหกิจ : การบริหารตามวิธีการใหม่. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์รัฐวิสาหกิจ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.

_____. รัฐวิสาหกิจของไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2517.

_____. รัฐวิสาหกิจ : คณะกรรมการบริหาร. กรุงเทพมหานคร : ธีรานุสรณ์การพิมพ์, 2526.

เกษม จาติกวณิช. รัฐวิสาหกิจกับเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของชาติ. พระนคร : การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย, 2515.

ไกรยุทธ ธีรตยาภิรักษ์. สำรวจความรู้รัฐวิสาหกิจไทย. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์รัฐวิสาหกิจ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.

คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน, สำนักงาน. ประมวลกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และมติคณะรัฐมนตรีที่ใช้บังคับเกี่ยวกับรัฐวิสาหกิจ. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน, 2529.

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2520 - 2524. กรุงเทพมหานคร : เรื่องส่ง-การพิมพ์, 2520.

_____. แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2525 - 2529.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2525.

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2530 - 2534. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด โรงพิมพ์ในเค็ดโปรดักชั่น, 2530.

เฉลิมพล ศรีหังษ์. การบริหารงานรัฐวิสาหกิจ. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2530.

ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒน์สานต์. "บทความรัฐวิสาหกิจ" รวมกฎหมายไทย เล่มรัฐธรรมนูญ - แร่. กรุงเทพมหานคร : สวัสดิการข้าราชการสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2520.

บวรศักดิ์ อูวรรณโณ. คำบรรยายวิชากฎหมายปกครองฝรั่งเศส. ชั้นปริญญาโท ภาควิชานิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

ประทาน กงฤทธิศึกษากร. การบริหารและการจัดระเบียบบริหารราชการไทย. กรุงเทพมหานคร : โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์, 2529.

ประภาวดี ประจักษ์ศุภนิตี. "รัฐวิสาหกิจไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2502 ถึงปัจจุบัน" เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารรัฐวิสาหกิจ หน่วยที่ 1-7. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2531.

ประยูร กาญจนกุล. คำบรรยายกฎหมายปกครอง. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.

ประวีณ ณ นคร. "บริการสาธารณะ" เอกสารการสอนชุดวิชา หลักกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารราชการไทย หน่วยที่ 1-8. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2530.

พิพัฒน์ ไทยอารี. "ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐวิสาหกิจไทยกับองค์กรอื่น." เอกสารการสอนชุดวิชา การบริหารรัฐวิสาหกิจ หน่วยที่ 1-7. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2531.

รัฐวิสาหกิจ โครงสร้างการบริหารและนโยบาย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

- พิมลจรรยา นามวัฒน์. "การนิยามศัพท์รัฐวิสาหกิจโดยทั่วไป." เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารรัฐวิสาหกิจ หน่วยที่ 1-7. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2531.
- ไพศาล ชัยมงคล. รัฐวิสาหกิจ พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2521.
- โกศล พลกุล. เอกสารคำบรรยายวิชาปัญหาชั้นสูงทางกฎหมายมหาชน 2 : คดีปกครองในฝรั่งเศส. กรุงเทพมหานคร : คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2528.
- . เอกสารประกอบการบรรยายวิชาหลักกฎหมายมหาชน. กรุงเทพมหานคร : คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2525.
- . เอกสารประกอบการสัมมนาหลักกฎหมายปกครอง. คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2524.
- มาลี ทองภูสวรรค์. "บริการสาธารณะ" เอกสารการสอนชุดวิชากฎหมายมหาชน หน่วยที่ 1-15. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2529.
- รามคำแหง, มหาวิทยาลัย. คณะนิติศาสตร์. รายงานผลสรุป การประชุมทางวิชาการเรื่องปัญหาทางกฎหมายของรัฐวิสาหกิจในประเทศไทย เล่ม 1,2. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2524.
- สภาพพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระหว่างระยะเวลา พ.ศ. 2504 - 2509. อ้างถึงใน เฉลิมพล ศรีทงษ์. การบริหารงานรัฐวิสาหกิจ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2530.
- . แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2510 - 2514. พระนคร : โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี, 2510.
- . แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2515 - 2519. นครหลวงกรุงเทพธนบุรี : โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี, 2515.
- สมคิด เลิศไพฑูรย์. "ข้อความคิดเกี่ยวกับการควบคุมกำกับทางปกครอง." รวมบทความในโอกาสเกษียณอายุราชการ ดร.ปรีดี เกษมทรัพย์. กรุงเทพมหานคร : พี.เค. พรินติ้งเฮ้าส์, 2531.

สวัสดิการข้าราชการกองตรวจเงินรัฐวิสาหกิจและเงินทุน. ประมวลกฎหมายระเบียบข้อบังคับ
และมติคณะรัฐมนตรีที่ใช้บังคับเกี่ยวกับรัฐวิสาหกิจ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
กิตติวรรณ, 2530.

สีดา สอนศรี. นามานุกรม หน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจ และองค์การระหว่างประเทศ พ.ศ.
2528. กรุงเทพมหานคร : สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2528.

อิสระ สุวรรณผล. "โครงสร้างองค์การในการบริหารรัฐวิสาหกิจไทย." เอกสารการสอน
ชุดวิชาการบริหารรัฐวิสาหกิจ หน่วยที่ 1-7. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ -
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2531.

บทความ

เกศินี หงสนันทน. "รายงานพิเศษ บทบาทคณะกรรมการบริหาร ผลกระทบต่อรัฐวิสาหกิจ."
สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ 29(13 กุมภาพันธ์ 2526) : 18 - 23.

จันทจิรา เอี่ยมมยุรา. "ข้อความคิดทางกฎหมายของรัฐวิสาหกิจ (วิสาหกิจมหาชน)." วารสาร
นิติศาสตร์. 18(กันยายน 2531) : 92 - 113.

ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒน์สานต์. "คณะกรรมการ." วารสารกฎหมายปกครอง 2(เมษายน 2526)
: 51 - 63.

ชาญชัย แสวงศักดิ์. "ความเป็นมาและบทบาทของ พนักงานคดีปกครอง ในระบบวิธีพิจารณา
คดีปกครองของประเทศฝรั่งเศสของศาลยุติธรรมของประชาคมยุโรปและของประเทศไทย."
วารสารกฎหมายปกครอง. 7(สิงหาคม 2531) : 295 - 413.

_____. "ความหมายของรัฐวิสาหกิจในฝรั่งเศส." วารสารกฎหมายปกครอง 1(ธันวาคม
2525) : 730 - 752; 2(เมษายน 2526) : 1-41 และ 2(สิงหาคม 2526) :
1 - 24.

บัณฑิต บุญยะปานะ. "การค้ำประกันเงินกู้ของรัฐวิสาหกิจ." วารสารกรมบัญชีกลาง
28(กรกฎาคม - สิงหาคม 2530) : 9 - 22.

พระราชบัญญัติการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2522." ราชกิจจานุเบกษา 96(28 กุมภาพันธ์
2522) : 1 - 9.

- "พระราชบัญญัติการทำเรือแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2494." ราชกิจจานุเบกษา 68 (15 พฤษภาคม 2494) : 1 - 13.
- "พระราชบัญญัติการทำอากาศยานแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522." ราชกิจจานุเบกษา 96 (2 มีนาคม 2522) : 1 - 23.
- "พระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522." ราชกิจจานุเบกษา 96 (25 มีนาคม 2522) : 10 - 38.
- "พระราชบัญญัติการประปานครหลวง พ.ศ. 2510." ราชกิจจานุเบกษา 84 (15 สิงหาคม 2510) : 601 - 624.
- "พระราชบัญญัติการประปาส่วนภูมิภาค พ.ศ. 2522." ราชกิจจานุเบกษา 96 (27 กุมภาพันธ์ 2522) : 1 - 22.
- "พระราชบัญญัติการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2521." ราชกิจจานุเบกษา 95 (28 ธันวาคม 2521) : 1 - 26.
- "พระราชบัญญัติการไฟฟ้านครหลวง พ.ศ. 2501." ราชกิจจานุเบกษา 75 (31 กรกฎาคม 2501)
- "พระราชบัญญัติการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2511." ราชกิจจานุเบกษา 85 (2 พฤศจิกายน 2511) : 1 - 27.
- "พระราชบัญญัติการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค พ.ศ. 2503." ราชกิจจานุเบกษา 77 (27 กันยายน 2503)
- "พระราชบัญญัติการสื่อสารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2519." ราชกิจจานุเบกษา 93 (28 กันยายน 2519) : 369 - 393.
- "พระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2518." ราชกิจจานุเบกษา 92 (25 มกราคม 2518) : 5 - 13.
- "พระราชบัญญัติธนาคารออมสิน พ.ศ. 2489." ราชกิจจานุเบกษา 63 (31 ธันวาคม 2489) : 823 - 827.

- "พระราชบัญญัติพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. 2521." ราชกิจจานุเบกษา 95 (29 สิงหาคม 2521) : 483 - 492.
- "พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2521." ราชกิจจานุเบกษา 95 (27 กันยายน 2521) : 10 - 14.
- "พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502." ราชกิจจานุเบกษา 76 (27 ตุลาคม 2502)
- "พระราชบัญญัติสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522." ราชกิจจานุเบกษา 96 (23 มีนาคม 2522) : 35 - 50.
- "พระราชบัญญัติองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2497." ราชกิจจานุเบกษา 71 (9 มีนาคม 2497) : 444 - 456.
- "พระราชบัญญัติองค์การเภสัชกรรม พ.ศ. 2509." ราชกิจจานุเบกษา 83 (11 สิงหาคม 2509) : 1 - 16.
- พิพัฒน์ ไทอารี. "ข้อจำกัดในการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจกับความพยายามในการแก้ไข บัญหา." วารสารกรมบัญชีกลาง 29 (พฤศจิกายน - ธันวาคม 2531) : 51-66.
- โกศล พลกุล. "นิติบุคคลตามกฎหมายมหาชน." รัฐสภาสาร 33 (กันยายน 2528) : 1-27.
- _____ . "นิติบุคคลตามกฎหมายมหาชนของฝรั่งเศส." วารสารกฎหมายปกครอง 6 (สิงหาคม 2530) : 280 - 317.
- _____ . "หลักเกี่ยวกับการจัดระเบียบบริหารราชการ." รัฐสภาสาร 33 (สิงหาคม 2528) : 2 - 23.
- รัชนี อังตระกูล. "งบประมาณแผ่นดิน : ขั้นตอนการจัดทำ." รัฐสภาสาร 37 (มกราคม 2532) : 12 - 49.
- สุภรัตน์ ธัญญาวัตติ. "ผลประโยชน์ตอบแทนประเภทเงินเดือน ค่าจ้างของพนักงานรัฐวิสาหกิจ." วารสารกรมบัญชีกลาง 29 (พฤษภาคม - มิถุนายน 2531) : 73 - 77.

สมคิด เลิศไพฑูรย์. "การควบคุมรัฐวิสาหกิจโดยศาลบัญชีในประเทศฝรั่งเศส." วารสารนิติศาสตร์ 18,3 (กันยายน 2531) : 1 - 14.

_____. "ข้อความคิดเกี่ยวกับการควบคุมกำกับทางปกครอง." รวมบทความในโอกาสครบรอบ 60 ปี คร.ปรีดี เกษมทรัพย์. กรุงเทพมหานคร : พี.เค.พรินติ้งเฮ้าส์. 2531.

สุรพล ลีนิติไกรพจน์. "กรณี สถาบัน วท. : ภาพสะท้อนของปัญหาวิสาหกิจไทย." วารสารนิติศาสตร์ 19(กันยายน 2532) : 142 - 157.

_____. "ข้อความคิดบางประการเกี่ยวกับการกำกับดูแล (tutelle)." วารสารนิติศาสตร์ 19 (ธันวาคม 2532) : 79 - 92.

_____. "วิกฤตการณ์ทางกฎหมายเกี่ยวกับรัฐวิสาหกิจไทย." วารสารนิติศาสตร์ 19 (มีนาคม 2532) : 81 - 110.

_____. "หลักเกณฑ์ในการจำแนกวิสาหกิจมหาชน : ศึกษาเปรียบเทียบในกฎหมายไทยและฝรั่งเศส." วารสารนิติศาสตร์ 18 (กันยายน 2531) : 72 - 90.

อ็องเดร เช เดอลียง. "ความหมายของรัฐวิสาหกิจในฝรั่งเศส." แปลโดย ชาญชัย แสงวงศ์. วารสารกฎหมายปกครอง 2 (สิงหาคม 2526) : 1 - 24.

เอกสารอื่นๆ

จันทจิรา เอี่ยมมยุรา. "วิสาหกิจมหาชน (รัฐวิสาหกิจ) ในกฎหมายไทย : ศึกษาในเชิงประวัติศาสตร์และเชิงวิเคราะห์ข้อความคิด." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2529.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สถาบันศึกษาและวิจัยรัฐวิสาหกิจ. "การรวมรัฐวิสาหกิจ : ทิศทางกลยุทธ์และข้อสังเกต. กรุงเทพมหานคร : สถาบันศึกษาและวิจัยรัฐวิสาหกิจ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532. (อัครสำเนา)

เฉลิมศักดิ์ จันทรม. "การควบคุมการกู้เงินของรัฐบาลไทยในทางกฎหมาย." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

ธีระเดช ยิวชิต. "การควบคุมฝ่ายปกครองโดยศาลเฉพาะกิจ ตามพระราชบัญญัติในประเทศ
อังกฤษ." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
2524.

พรชัย รัศมีแพทย์. "การปกครองตนเองของนครหลวงกรุงเทพมหานคร : ศึกษาเฉพาะกรณี
นิติสัมพันธ์กับองค์การปกครองส่วนกลาง." วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต คณะ
นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2530.

สำนักนายกรัฐมนตรี. "หนังสือที่ นร.0108/6848." 10 พฤษภาคม 2532.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. "มติคณะรัฐมนตรีที่ สร.0203/ว.49 เรื่อง ระเบียบว่าด้วย
การบัญชีและการเงินของรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2520." 21 มีนาคม 2520.

_____. "มติคณะรัฐมนตรีที่ สร.0202/ว.129 เรื่อง การพิจารณาประโยชน์ตอบแทน
ต่างๆ อัตราเงินเคื้อนและค่าจ้างของพนักงานและลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจ." 31
สิงหาคม 2521.

_____. "มติคณะรัฐมนตรีที่ สร. 0203/ว. 60 เรื่อง ระเบียบการก้อหนดของประเทศ
พ.ศ. 2528." 29 มีนาคม 2528.

_____. "มติคณะรัฐมนตรีที่ นร. 0203/ว. 65 เรื่อง แนวความคิดในการสร้างประสิทธิภาพ
และความคล่องตัวในการบริหารงานของรัฐวิสาหกิจ." 23 เมษายน 2529.

_____. "มติคณะรัฐมนตรีที่ นร. 0203/ว. 1 เรื่อง ผลประโยชน์ตอบแทนประเภท
เงินเคื้อน ค่าจ้างของพนักงานรัฐวิสาหกิจ." 5 มกราคม 2530.

สัมภาษณ์

ประมาณ อติเรกสาร. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย. ตอบแบบสัมภาษณ์, 20 ตุลาคม
2532.

เผ่าพัชร ชวนะลิขิกร. ผู้ว่าการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย. สัมภาษณ์, 31 ตุลาคม 2532.

โกกิน พลกุล. รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการและวิเทศสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. สัมภาษณ์,
15 ตุลาคม 2532.

อมร จันทรสมบูรณ์. เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา. สัมภาษณ์, 24 ตุลาคม 2532.

ภาษาอังกฤษ

Daintith, T.C. "The Mixed Enterprise in the United Kingdom." อ้างใน
จันทจิรา เอี่ยมมยุรา. "วิสาหกิจมหาชน (รัฐวิสาหกิจ) ในกฎหมายไทย : ศึกษา
ในเชิงประวัติศาสตร์และเชิงวิเคราะห์ข้อความคิด." วิทยานิพนธ์ปริณูมทาบัตติ
คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2529.

David Coombes. State Enterprise. London : George Allen & Unwin Ltd,
1971.

Deringer Arved. Equal Treatment of Public and Private Enterprises.
อ้างถึงใน จันทจิรา เอี่ยมมยุรา. "วิสาหกิจมหาชน (รัฐวิสาหกิจ) ในกฎหมายไทย
: ศึกษาในเชิงประวัติศาสตร์และเชิงวิเคราะห์ข้อความคิด." วิทยานิพนธ์ปริณูมทาบัตติ
คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2529.

Friedmann, Wolfgang. Government Enterprise : A Comparative Study.
New York : Columbia University Press, 1970.

_____. "Governmental (Public) Enterprise." International Encyclopedia
of Comparative Law. Chapter 13, 1979.

_____. Public and Private Enterprise in Mixed Economies. London :
Stevens & Sons, 1974.

Garner, J.F. "Controls over Public Corporations" Administrative Law.
Fifth Edition. London : Butterworths, 1979.

_____. "Public Corporation in the United Kingdom." in Government
Enterprise : A Comparative Study. New York : Columbia University
press, 1970. อ้างใน จันทจิรา เอี่ยมมยุรา. "วิสาหกิจมหาชน (รัฐวิสาหกิจ)
ในกฎหมายไทย : ศึกษาในเชิงประวัติศาสตร์และเชิงวิเคราะห์ข้อความคิด." วิทยานิพนธ์
ปริณูมทาบัตติ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2529.

Halsbury's Laws of England. Fourth Edition Vol 1. London : Butter-
worths, 1973.

Hanson, A.H. Public Enterprise and Economic Development. New Edition.
London : Routledge & Kegan Poul, Ltd. 1965.

Hauriou Maurice. Precis elementaire de droit administratif 5e ed.
(Paris : Sirey) อ้างใน โภคิน พลกุล. "หลักเกี่ยวกับการจัดระเบียบบริหาร
ราชการ." รัฐศาสตร์ 33 (สิงหาคม 2528) : 2-23.

Michel Durupty. "Esiste-t-il un critère de l'entreprise publique?"
Revue Administrative (Septembre-Octobre 1984) : p.19, อ้างใน
สุรพล ลีนีติไกรพจน์. "หลักเกณฑ์ในการจำแนกวิสาหกิจมหาชน : ศึกษาเปรียบ-
เทียบในกฎหมายไทยและฝรั่งเศส." วารสารนิติศาสตร์ 18 (กันยายน 2531) :
72 - 113.

Nedjati, Z.M. and Trice, J.E. "Public Corporations" English and
Continental Systems of Administrative Law. New York : North -
Holland Publishing Company Amsterdam, 1978.

Reed, Peter William. "Objectives, Planning and Managerial Control."
The Economics of Public Enterprise. London Butterworth : Cox
& Wyman Ltd., 1973.

Surapon Leenitikraipot. Le Contrôle de l'Etat sur les Entreprises
Publiques en Forme d'Établissements Publics Nationaux, mémoire
du D.E.A. de droit public, Strasbourg, 1986.

ภาคผนวก ก.

รายชื่อรัฐวิสาหกิจในประเทศไทย จำแนกตามลักษณะการจัดตั้ง

1. รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งโดยพระราชบัญญัติ

ลำดับที่	รายชื่อรัฐวิสาหกิจ	พ.ศ. จัดตั้ง	กระทรวงเจ้าสังกัด
1.	ธนาคารออมสิน (The Government Saving Bank)	2489	กระทรวงการคลัง
2.	การทำเรือแห่งประเทศไทย (กทท.) (Port Authority of Thailand)	2494	กระทรวงคมนาคม
3.	การรถไฟแห่งประเทศไทย (รฟท.) (The State Railway of Thailand)	2494	กระทรวงคมนาคม
4.	ธนาคารอาคารสงเคราะห์ (The Government Housing Bank)	2496	กระทรวงการคลัง
5.	องค์การสะพานปลา (Fish Marketing Organization)	2496	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
6.	องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย (ทศท.) (The Telephone Organization of Thailand)	2497	กระทรวงคมนาคม
7.	การไฟฟ้านครหลวง (กฟน.) (The Metropolitan Electricity Authority)	2501	กระทรวงมหาดไทย
8.	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.) (The Provincial Electricity Authority)	2503	กระทรวงมหาดไทย
9.	สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (กสย.) (The Office of the Rubber Replanting Aid Fund)	2503	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
10.	องค์การเภสัชกรรม (The Government Pharmaceutical Organization)	2509	กระทรวงสาธารณสุข

ลำดับที่	รายชื่อรัฐวิสาหกิจ	พ.ศ. จัดตั้ง	กระทรวงเจ้าสังกัด
11.	ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) (Bank of Agriculture and Agriculture Cooperatives)	2509	กระทรวงการคลัง
12.	การประปานครหลวง (กปน.) (The Metropolitan Water Works Authority)	2510	กระทรวงมหาดไทย
13.	การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) (The Electricity Generating Authority of Thailand)	2511	สำนักนายกรัฐมนตรี
14.	สำนักงานสลากกินแบ่งของรัฐบาล (The Governmental Lottery Bureau of Thailand)	2517	กระทรวงการคลัง
15.	การสื่อสารแห่งประเทศไทย (กสท.) (The Communication Authority of Thailand)	2519	กระทรวงคมนาคม
16.	การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย (ปตท.) (Petroleum Authority of Thailand)	2521	กระทรวงอุตสาหกรรม
17.	การทำอากาศยานแห่งประเทศไทย (ทอท.) (Airport Authority of Thailand)	2522	กระทรวงคมนาคม
18.	การประปาส่วนภูมิภาค (กปภ.) (The Provincial Water Work Authority)	2522	กระทรวงมหาดไทย
19.	สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (สวท.) (Thailand Institute of Scientific and Technological Research)	2522	กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการพลังงาน
20.	การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) (The Industrial Estate Authority of Thailand)	2522	กระทรวงอุตสาหกรรม
21.	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) (The Tourism Authority of Thailand)	2522	สำนักนายกรัฐมนตรี
22.	การกีฬาแห่งประเทศไทย (กกท.) (The Sport Authority of Thailand)	2528	สำนักนายกรัฐมนตรี

ลำดับที่	รายชื่อรัฐวิสาหกิจ	พ.ศ. จัดตั้ง	กระทรวงเจ้าสังกัด
23.	สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท. - ปว. 42) (Institute for the Promotion of Teaching Science and Technology)	2515	กระทรวงศึกษาธิการ
24.	การทางพิเศษแห่งประเทศไทย (กทพ. - ปว. 290) (The Expressway and Rapid Transit Authority of Thailand)	2515	กระทรวงมหาดไทย
25.	การเคหะแห่งชาติ (กคช. - ปว. 316) (National Housing Authority)	2515	กระทรวงมหาดไทย

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งโดยพระราชกฤษฎีกา

ลำดับที่	รายชื่อรัฐวิสาหกิจ	กระทรวงเจ้าสังกัด
1.	องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.) (The Express Transportation Organization of Thailand)	กระทรวงคมนาคม
2.	องค์การสวนสัตว์ (The Zoological Park Organization)	สำนักนายกรัฐมนตรี
3.	องค์การผลิตอาหารสำเร็จรูป (อสร.) (The Preserved Food Organization)	กระทรวงกลาโหม
4.	องค์การแก้ว (The Glass Organization)	กระทรวงกลาโหม
5.	องค์การทอผ้า (The Textile Organization)	กระทรวงกลาโหม
6.	องค์การแบตเตอรี่ (The Battery Organization)	กระทรวงกลาโหม
7.	องค์การฟอกหนัง (The Tanning Organization)	กระทรวงกลาโหม
8.	องค์การคลังสินค้า (อคส.) (Public Warehouse Organization)	กระทรวงพาณิชย์
9.	องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ (ออป.) (The Forest Industry Organization)	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
10.	องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย (อสค.) (The Dairy Farming Promotion Organization of Thailand)	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
11.	องค์การสวนยาง (Rubber Estate Organization)	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
12.	องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร (อ.ต.ก.) (The Marketing Organization for Farmers)	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ลำดับที่	รายชื่อรัฐวิสาหกิจ	กระทรวงเจ้าสังกัด
13.	องค์การตลาด (The Marketing Organization)	กระทรวงมหาดไทย
14.	องค์การอุทสาหกรรมห้องเย็น (The Government Cold Storage Organization)	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
15.	องค์การเหมืองแร่ในทะเล (อมท.) (Offshore Mining Organization)	กระทรวงอุตสาหกรรม
16.	องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ (ขสมก.) (The Bangkok Mass Transit Authority)	กระทรวงคมนาคม
17.	องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย (อสมท.) (The Mass Communication Organization of Thailand)	สำนักนายกรัฐมนตรี

ศูนย์วิทยพัชยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งโดยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ลำดับที่	รายชื่อรัฐวิสาหกิจ	กระทรวงเจ้าสังกัด
1.	บริษัทปราจีนจังหวัดพาณิชย์ จำกัด (The Prachinburi Provincial Trading Company Limited)	กระทรวงพาณิชย์
2.	บริษัท ติพยประกันภัย จำกัด (The Dhipaya Insurance Company Limited)	กระทรวงการคลัง
3.	บริษัท ไม้ัดไทย จำกัด (The Thai Plywood Co., Ltd.)	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
4.	บริษัท สหโรงแรมไทยและการท่องเที่ยว จำกัด (The Syndicate of Thai Hotel and Tourist Enterprise Limited.)	กระทรวงการคลัง
5.	บริษัท กระสอบอีสาน จำกัด (North East Jute Mill Co., Ltd.)	กระทรวงการคลัง
6.	บริษัท ฮ่องกงกรุงเทพ จำกัด (Bangkok Dock Co., Ltd.)	กระทรวงกลาโหม
7.	บริษัท การบินไทย จำกัด (Thai Airways International Ltd.)	กระทรวงคมนาคม
8.	ธนาคารกรุงไทย จำกัด (Krung Thai Bank Ltd.)	กระทรวงการคลัง
9.	บริษัท ขนส่ง จำกัด (บขส.) (The Transport Company Ltd.)	กระทรวงคมนาคม
10.	บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด (Aeronautical Radio of Thailand Ltd.)	กระทรวงคมนาคม
11.	บริษัท อุตสาหกรรมน้ำตาลชลบุรี จำกัด (The Chol Buri Sugar Corporation Ltd.)	กระทรวงอุตสาหกรรม
12.	บริษัท ลำพูนจังหวัดพาณิชย์ จำกัด (The Lumphoon Provincial Trading Co., Ltd.)	กระทรวงพาณิชย์

ลำดับที่	รายชื่อรัฐวิสาหกิจ	กระทรวงเจ้าสังกัด
13.	บริษัท จังหวัดสุรินทร์ จำกัด (The Surin Provincial Trading Co., Ltd.)	กระทรวงพาณิชย์
14.	บริษัท ไทยเดินเรือทะเล จำกัด (Thai Marine Navigation Co., Ltd.)	กระทรวงคมนาคม
15.	บริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (Bangchark Petroleum Co., Ltd.)	กระทรวงอุตสาหกรรม
16.	บริษัท ปิโตรเลียมสำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (Petroleum Survey and Production Co., Ltd.)	กระทรวงอุตสาหกรรม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4. รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งโดยมติคณะรัฐมนตรี

ลำดับที่	รายชื่อรัฐวิสาหกิจ	กระทรวงเจ้าสังกัด
1.	โรงงานไพ่ กรมสรรพสามิต (Playing Cards Factory)	กระทรวงการคลัง
2.	สำนักงานธนานุเคราะห์ (Office of the Public Pawnshop)	กระทรวงมหาดไทย
3.	โรงงานยาสูบ (รยส.) (Thailand Tobacco Monopoly)	กระทรวงการคลัง
4.	โรงพิมพ์ตำรวจ (Police Printing Press)	กระทรวงมหาดไทย
5.	องค์การสุรา กรมสรรพสามิต (Liquor Distillery Organization, Excise Department)	กระทรวงการคลัง
6.	โรงงานกระดาษ กรมโรงงานอุตสาหกรรม (Bang Pa-In Paper Mill)	กระทรวงอุตสาหกรรม
7.	โรงงานน้ำตาล กรมโรงงานอุตสาหกรรม (Sugar Factories Inc.)	กระทรวงอุตสาหกรรม

ภาคผนวก ข.

มติคณะรัฐมนตรี

ศูนย์วิทยุโทรคมนาคม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่ สร. ๐๔๐๓/ว. ๕๕

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๖ สิงหาคม ๒๕๑๓

เรื่อง การค้าประกันของธนาคารพาณิชย์ที่รัฐบาลมีหุ้นข้างมาก
เรียน เวียงนครทรวงทรวงกรมอ้างอิง หนังสือที่ น.ว. ๒๔๔/๒๔๔๖ ลงวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๑๖ และหนังสือที่ สร. ๐๔๐๓/
ว. ๓๑ ลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๑๓

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือที่ กค. ๐๕๐๒/๑๙๖๕๐ ลงวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๑๓

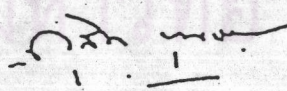
ตามที่ไต่ถามมติคณะรัฐมนตรีให้ถือเป็นหลักการว่า องค์การและบริษัทของรัฐบาล
นั้นห้ามมิให้ห้องรอกันหรือห้องรัฐบาล และในกรณีที่ส่วนราชการต่าง ๆ จะทำสัญญาผูกพันกับ
บริษัทใด ๆ โดยบริษัทนั้น ๆ ต้องมีธนาคารพาณิชย์ค้าประกันแล้ว ห้ามธนาคารพาณิชย์ที่รัฐบาล
มีหุ้นข้างมากอยู่เป็นผู้ค้าประกันโดยเด็ดขาด มาเพื่อถือปฏิบัติ ความแจ้งอยู่แล้วนั้น

บัดนี้ กระทรวงการคลังได้เสนอขอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมมติคณะ
รัฐมนตรี ในกรณีที่มีข้อพิพาทระหว่างส่วนราชการกับรัฐวิสาหกิจหรือระหว่างรัฐวิสาหกิจด้วยกัน
และไม่สามารถตกลงกันได้โดยให้ดำเนินการเป็นชั้น ๆ กับยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีที่ห้ามธนาคาร
พาณิชย์ที่รัฐบาลมีหุ้นข้างมากอยู่เป็นผู้ค้าประกันบริษัทต่าง ๆ ที่ทำสัญญากับส่วนราชการเสีย
ความละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือของกระทรวงการคลังที่ได้ส่งมาพร้อมนี้

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๑๓ ลงมติอนุมัติให้แก้ไข
มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๑๓ เรื่องการค้าประกันของธนาคารพาณิชย์ที่รัฐบาล
มีหุ้นข้างมาก โดยผ่อนผันให้ธนาคารพาณิชย์ดังกล่าวซึ่งมีอยู่ธนาคารเดียว คือธนาคารกรุงไทย
จำกัด ค้าประกันบริษัทต่าง ๆ ที่ทำสัญญากับส่วนราชการได้ตามเดิม และในกรณีที่มีข้อพิพาท
ระหว่างส่วนราชการกับรัฐวิสาหกิจ หรือระหว่างรัฐวิสาหกิจด้วยกัน และไม่สามารถตกลงกันได้
ให้ดำเนินการเป็นชั้น ๆ ตามที่กระทรวงการคลังเสนอ

จึงขอยืนยันมา เพื่อถือปฏิบัติต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นายสุจิต บุญธรรม)

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง ทำการแทน

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองนิติกรรม

(สำเนา)

ที่ กก. ๐๕๐๒/๑๘๖๕๐

กระทรวงการคลัง

๗ กรกฎาคม ๒๕๑๓

เรื่อง การค้าประกันของธนาคารพาณิชย์ที่รัฐบาลมีหุ้นข้างมาก

กราบเรียน ว่าพณฯ นายกรัฐมนตรี

อ้างถึง (ก) หนังสือกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่ นว. ๒๔๕/๒๔๙๖ ลงวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๔๙๖

(ข) หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่ สร. ๐๔๐๓/ว. ๓๑ ลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๑๓

๑. คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๔๙๖ ห้ามมิให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจฟ้องความแย้งกัน เพราะเป็นของรัฐบาลด้วยกัน และต่อมาเมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๑๓ คณะรัฐมนตรีได้มีมติห้ามมิให้ธนาคารพาณิชย์ที่เป็นรัฐวิสาหกิจค้าประกันสัญญาที่ส่วนราชการทำกับบริษัทเอกชน เพราะจะทำให้ไม่สามารถฟ้องความแย้งเรียกค่าเสียหายได้

๒. ธนาคารพาณิชย์ที่เป็นรัฐวิสาหกิจนั้นขณะนี้มียุทธการเดียวคือธนาคารกรุงไทย การที่ห้ามมิให้ธนาคารพาณิชย์ที่เป็นรัฐวิสาหกิจค้าประกันสัญญาที่ส่วนราชการทำกับบริษัทเอกชน นำความเสียหายมาสู่กิจการของธนาคารกรุงไทยเป็นอันมาก เพราะเมื่อลูกค้าของธนาคารทราบว่ามีส่วนราชการต่าง ๆ ไม่ยอมรับหนังสือค้าประกันของธนาคาร ก็ย่อมจะเสื่อมความนิยมในธนาคาร และเมื่อธนาคารไม่สามารถให้บริการในด้านการค้าประกันสัญญาระหว่างส่วนราชการกับบริษัทเอกชนได้ บริษัทเอกชนที่ค้าขายกับส่วนราชการย่อมจะต้องไปใช้บริการของธนาคารอื่น ซึ่งเป็นเหตุให้ธนาคารกรุงไทยต้องสูญเสียผลประโยชน์เป็นอันมาก ไม่เฉพาะแต่เสียหายได้จากค่าธรรมเนียมการค้าประกันเท่านั้น ยังทำให้ลูกค้าที่เคยใช้บริการของธนาคารนำเงินไปฝากธนาคารอื่นทำให้ธนาคารกรุงไทยขาดรายได้ และไม่สามารถขยายกิจการต่อไป นอกจากนี้ ธนาคารพาณิชย์ในต่างประเทศซึ่งเป็นลูกค้าติดต่อกับธนาคารกรุงไทยบางครั้งได้ขอให้ธนาคารออกหนังสือค้าประกันให้บริษัทเอกชน ซึ่งทำสัญญากับส่วนราชการ เมื่อธนาคารกรุงไทยไม่สามารถออกหนังสือค้าประกันให้ได้ ก็ย่อมเป็นการกีดหนทางที่ธนาคารพาณิชย์ในต่างประเทศจะติดต่อกับค้าขายด้วย

๓. กระทรวงการคลังเข้าใจว่าการที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติไปเช่นนั้นคงจะเนื่องจากเกรงว่า ธนาคารที่เป็นรัฐวิสาหกิจอาจไม่ยอมชำระหนี้ตามพันธะที่มีอยู่ให้แก่ส่วนราชการและก็จะ

ฟ้องร้องกันไม่ได้ตามนัยมติคณะรัฐมนตรีที่ให้อือเป็นหลักการว่า องค์การและบริษัทของรัฐบาล ห้ามมิให้ฟ้องร้องกันหรือฟ้องรัฐบาล (นว. ๒๔๕/๒๔๕๖) ฉะนั้น กระทรวงการคลังจึงใคร่ขอ ประทานทราบเรียนว่าน่าจะได้มีการพิจารณาทบทวนมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องนี้เสียใหม่ กระทรวง การคลังเห็นว่าในกรณีที่มีข้อพิพาทระหว่างส่วนราชการกับรัฐวิสาหกิจหรือระหว่างรัฐวิสาหกิจด้วยกัน และไม่สามารถตกลงกันได้ควรให้ดำเนินการเป็นชั้น ๆ ดังนี้

- (ก) ให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดพิจารณาทำความเข้าใจความตกลงกันก่อน
- (ข) ถ้าทำความเข้าใจตาม (ก) ไม่ได้ ให้เสนอคณะรัฐมนตรีชี้ขาด
- (ค) ถ้าคณะรัฐมนตรีชี้ขาดแล้ว ยังไม่เป็นผล ก็ให้ดำเนินการทางศาลได้

๔. กระทรวงการคลังขอทราบเรียนมาเพื่อ ๆ พณฯ ได้โปรดพิจารณา หากชอบด้วย คำก็ขอได้โปรดนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติให้ยกเลิกมติกรมหนังสือสำนักเลขาธิการ คณะรัฐมนตรี ที่ สร. ๐๔๐๓/ว. ๓๑ ลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๔๑๓ และอนุมัติให้แก้ไขเพิ่มเติม มติกรม นว. ๒๔๕/๒๔๕๖ โดยให้อือปฏิบัติตามนัยดังกล่าวในข้อ (ก) (ข) และ (ค) แทน เช่นนี้จะช่วยให้ธนาการกรุงไทยซึ่งเป็นธนาการของรัฐบาลไม่ต้องเสียประโยชน์โดยใช่เหตุ

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง.

(ลงนาม) ส. วินิจฉัยกุล

(นายเสริม วินิจฉัยกุล)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

กองระบบบัญชีและการคลัง
กรมบัญชีกลาง

ท. น.ว. ๒๔๕/๒๔๕๖

กรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๑๔ พฤศจิกายน ๒๔๕๖

เรื่อง การฟ้องร้ององค์การและบริษัทของรัฐบาล

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

ด้วยในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๔๕๖ พล.ท.อ. เผ่า ศรียานนท์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย เสนอว่า องค์การและบริษัทของรัฐบาลนั้น เมื่อมีกรณีพิพาทในทางแพ่งเกิดขึ้นระหว่างกัน ไม่สมควรที่จะนำคดีฟ้องร้องต่อศาล สมควรที่จะเสนอข้อพิพาทให้ประธานคณะกรรมการประสานงานเศรษฐกิจ (ก.ป.ศ.) พิจารณาทำความปรารถนาประนีประนอมกันก่อน เพราะการที่จะปล่อยให้ไปฟ้องร้องยังศาลนั้น ย่อมเสียค่าใช้จ่ายและเสียเวลาไปมิใช่น้อย ผลได้และผลเสียย่อมไม่คุ้มกัน คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาแล้วลงมติเห็นชอบด้วย และให้ถือเป็นหลักการว่า องค์การและบริษัทของรัฐบาลนั้น ห้ามมิให้ฟ้องร้องกันหรือฟ้องรัฐบาล หากจะมีเรื่องจนถึงต้องเป็นคดีเกิดขึ้น ให้รัฐมนตรีผู้ควบคุมพิจารณาชี้ขาด ต้ายังตกลงกันไม่ได้จึงให้เสนอประธานคณะกรรมการประสานงานเศรษฐกิจ (ก.ป.ศ.) พิจารณาชี้ขาดและถ้ายังชกชองอยู่ จึงให้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา

จึงเรียนยี่นยี่นมา เพื่อจกได้ถือเป็นหลักปฏิบัติต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) - ชำนาญอักษร

(หลวงชำนาญอักษร)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ที่ ศร. ๐๔๐๓/ว. ๓๑

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๗ พฤษภาคม ๒๕๑๓

เรื่อง การค้าประกันของธนาคารพาณิชย์ที่รัฐบาลมีหุ้นอยู่
เรียน เวียนกระทรวงทบวงกรม

ด้วยในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๑๓ คณะรัฐมนตรีพิจารณาเห็นว่า โฉมครุฑที่ส่วนราชการต่าง ๆ ได้ทำสัญญาผูกพันกับบริษัทใด ๆ โดยยอมให้ธนาคารพาณิชย์เป็นผู้ค้าประกันบริษัทนั้น เมื่อมีการผิดสัญญาและเกิดความเสียหายขึ้น ซึ่งบางกรณีจะฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายจากผู้ค้าประกัน กลับปรากฏว่าธนาคารพาณิชย์ที่ค้าประกันคู่สัญญาของส่วนราชการนั้น เป็นธนาคารที่รัฐบาลมีหุ้นอยู่ไม่อาจจะฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายได้ ทำให้ต้องผ่อนผันกันอยู่เสมอ ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ส่วนราชการนั้น ๆ คณะรัฐมนตรีจึงลงมติให้ถือเป็นหลักปฏิบัติว่า กรณีที่ส่วนราชการต่าง ๆ จะทำสัญญาผูกพันกับบริษัทใด ๆ โดยบริษัทนั้น ๆ ต้องมีธนาคารพาณิชย์ค้าประกันแล้ว ห้ามมิให้ธนาคารพาณิชย์ที่รัฐบาลมีหุ้นข้างมากอยู่เป็นผู้ค้าประกันโดยเด็ดขาด

จึงขอเรียนมา เพื่อดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

พลตำรวจตรี

(สง่า กิตติขจร)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองนิติกรรม.

ภาคผนวก ค.

รายชื่อรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งโดยพระราชบัญญัติ (la loi) ของประเทศฝรั่งเศส

1. การถ่านหินแห่งประเทศฝรั่งเศส
(Charbonnages de France - C.D.F.)
2. สำนักงานคณะกรรมการพลังงานปรมาณู
(Commissariat à l' énergie atomique - C.E.A.)
3. การไฟฟ้าแห่งประเทศฝรั่งเศส
(Electricité de France - E.D.F.)
4. วิสาหกิจการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมน้ำมัน
(Entreprises de recherches de l' activites pétrolières -
E.R.A.P.)
5. วิสาหกิจการทำเหมืองและการเคมี
(Entreprise minière et chimique - E.M.C.)
6. การพลังงานก๊าซแห่งประเทศฝรั่งเศส
(Gaz de France - G.D.F.)
7. องค์การเหมืองถ่านหิน
(Houillères de bassin)
8. องค์การขนส่งปารีส
(Regie autonome de transports parisiens - R.A.T.P.)
9. การรถไฟแห่งชาติฝรั่งเศส
(Société nationale des chemins de fer français - S.N.C.F.)
10. การท่าอากาศยานแห่งนครปารีส
(Aéroport de Paris)
11. ศูนย์การศึกษาอวกาศแห่งชาติ
(Centre national d' étude spatiales - C.N.E.S.)

ภาคผนวก ง.

รายชื่อรัฐวิสาหกิจในรูปขององค์การมหาชนอิสระ (Établissement Publics)

1. รัฐวิสาหกิจที่ไม่มีสมทบบัญชีของรัฐ (comptable public)

- 1.1 การถ่านหินแห่งประเทศฝรั่งเศส
(Charbonnages de France - C.D.F.)
- 1.2 สำนักงานคณะกรรมการพลังงานปรมาณู
(Commissariat à l' énergie atomique - C.E.A.)
- 1.3 การไฟฟ้าแห่งประเทศฝรั่งเศส
(Electricité de France - E.D.F.)
- 1.4 วิสาหกิจการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมน้ำมัน
(Entreprises de recherches de l' activites pétrolières
- E.R.A.P.)
- 1.5 วิสาหกิจการทำเหมืองและการเคมี
(Enterprise minière et chimique - E.M.C.)
- 1.6 การพลังงานก๊าซแห่งประเทศฝรั่งเศส
(Gaz de France - G.D.F.)
- 1.7 องค์การเหมืองถ่านหิน
(Houillères de bassin)
- 1.8 องค์การขนส่งปารีส
(Regie autonome de transports parisiens - R.A.T.P.)
- 1.9 การรถไฟแห่งชาติฝรั่งเศส
(Société nationale des chemins de fer français -
S.N.C.F.)

2. รัฐวิสาหกิจที่มีสมทบของรัฐ

2.1 การท่าอากาศยานแห่งนครปารีส

(Aéroport de Paris)

2.2 ศูนย์การศึกษาอวกาศแห่งชาติ

(Centre national d' étude spatiales - C.N.E.S.)

ศูนย์วิทยุโทรคมนาคม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตัวอย่างรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งโดยพระราชบัญญัติในประเภทอังกฤษ¹

ลำดับที่	รายชื่อรัฐวิสาหกิจ	สถานะในการจัดตั้ง	องค์กรบริหาร		ระดับความเป็นอิสระในการควบคุมของรัฐมนตรี	หน้าที่หลักในการจัดตั้ง
			จำนวนกรรมการ	ผู้แต่งตั้ง		
1.	คณะกรรมการการบินแห่งอังกฤษ(British Airways Board)	พระราชบัญญัติการบินแห่งอังกฤษ พ.ศ. 2520	8 - 15 คน (ม.1)	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม	รัฐมนตรีควบคุมกำกับโดยทั่วไปหรือควบคุมเฉพาะเรื่องที่ผ่านมาเห็นชอบจากคณะกรรมการฯ แล้ว (ม.4)	ดำเนินการเกี่ยวกับบริการขนส่งทางอากาศ (ม.2)
2.	การทำอากาศยานแห่งอังกฤษ(British Airports Authority)	พระราชบัญญัติการทำอากาศยานแห่งอังกฤษ พ.ศ. 2518	ประธานกรรมการ-รองประธานกรรมการ และการกรรมการอื่นอีก 4-8 คน (ม.1)	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม	รัฐมนตรีควบคุมกำกับโดยทั่วไป ถ้าปรากฏว่าเรื่องนี้ มีผลต่อประโยชน์ของประเทศ (ม.2(7))	ดำเนินการเกี่ยวกับสนามบิน แต่ไม่ต้องดำเนินการเกี่ยวกับบริการขนส่งเครื่องบิน เว้นแต่ได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรี (ม.2)
3.	การพลังงานปรมาณูแห่งอังกฤษ(United Kingdom Atomic Energy Authority)	พระราชบัญญัติพลังงานปรมาณู พ.ศ. 2489 และพระราชบัญญัติการพลังงานปรมาณู พ.ศ. 2497	ประธานกรรมการ และการกรรมการอื่นอีก 7-15 คน (แก้ไขโดยพระราชบัญญัติพลังงานปรมาณู พ.ศ. 2502) (ม.1)	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์	รัฐมนตรีมีอำนาจโดยทั่วไปแต่จะไม่ควบคุมในรายละเอียดเกี่ยวกับประสิทธิภาพการเงิน	ดำเนินการภายใต้พระบรมบัญญัติ พ.ศ. 2489 และ พ.ศ. 2497

ลำดับที่	รายชื่อรัฐสภาทิจ	สถานะในการจัดตั้ง	องค์กรบริหาร		ระดับความเข้มแข็งในการควบคุมของรัฐมนตรี	หน้าที่หลักในการจัดตั้ง
			จำนวนกรรมการ	ผู้แต่งตั้ง		
4.	สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย (British Broadcasting Corporation - B.C.C.)	บพญยุติเกี่ยวกับบริษัท (Chartered Corporation) และพระราชบัญญัติวิทยุโทรเลข พ.ศ. 2492	ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ และผู้บริหาร	กษัตริย์	รัฐมนตรีต้องการให้ BBC. ละเว้นการส่งข่าวสารโดย เฉพาะเจาะจง	B.B.C. ปฏิบัติงานภายใต้ เอกสิทธิ์ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีตามพระราชบัญญัติวิทยุโทรเลข พ.ศ. 2492
5.	การไปรษณีย์ (Post Office - P.O.)	พระราชบัญญัติการไปรษณีย์ พ.ศ. 2512	ประธานกรรมการ และกรรมการอื่นอีก 3 (หรือ 6) ถึง 12 คน (ม.6(1)) กรรมการทุกคนจะต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญ (ม.6(4))	-	รัฐมนตรีต้องปรึกษาหารือ และควบคุมกำกับโดยทั่วไป เกี่ยวกับผลประโยชน์ของชาติ (ม.1(1)) และควบคุมการดำเนินการในส่วน ของรัฐบาล (ม.12)	ดำเนินการเกี่ยวกับการ บริการด้านไปรษณีย์ (ม.7)
6.	คณะกรรมการถ่านหินแห่งชาติ (National Coal Board)	พระราชบัญญัติถ่านหิน พ.ศ. 2481 และ 2489 และพระราชบัญญัติอุตสาหกรรมถ่านหิน พ.ศ. 2492	ประธานกรรมการ และกรรมการอื่นอีก 8-11 คน (ม.2(2))	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน	รัฐมนตรีควบคุมกำกับโดยทั่วไปและเรื่องต่างๆ ที่มีผลต่อผลประโยชน์ของชาติ (ม.3)	ดำเนินการเกี่ยวกับถ่านหิน พัฒนาประสิทธิภาพอุตสาหกรรมถ่านหินและจัด ทำถ่านหินมาใช้งาน (ม.1)

ลำดับที่	รายชื่อรัฐวิสาหกิจ	สถานะในการจัดตั้ง	องค์กรบริหาร		ระดับความรับผิดชอบของรัฐมนตรีในการควบคุมของรัฐมนตรี	หน้าที่หลักในการจัดตั้ง
			จำนวนกรรมการ	ผู้แต่งตั้ง		
7.	คณะกรรมการศูนย์กลางการไฟฟ้า (Central Electricity Generating Board)	พระราชบัญญัติการไฟฟ้า พ.ศ. 2500	ประธานกรรมการและกรรมการอื่นอีก 7-9 คน (ม.2(2)) กรรมการคนหนึ่งจะดำรงตำแหน่งรองประธานกรรมการ (ม.2(4))	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน	-	ดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งกระแสไฟฟ้า (ม.1(5)และม.7)
8.	ธนาคารแห่งอังกฤษ (Bank of England)	บทบัญญัติเกี่ยวกับบริษัทและพระราชบัญญัติธนาคารแห่งอังกฤษ พ.ศ. 2489	ผู้บริหาร รองผู้บริหาร และผู้จัดการ 16 คน	กษัตริย์โดยคำแนะนำของนายกรัฐมนตรี	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังควบคุมผลประโยชน์สาธารณะ หลังจากรักษาหารือกับผู้บริหารแล้ว	ไม่ได้กำหนดสถานะการดำเนินงาน
9.	คณะกรรมการรัฐวิสาหกิจแห่งชาติ (National Enterprise Board)	พระราชบัญญัติอุตสาหกรรม พ.ศ. 2518	ประธานกรรมการและกรรมการอื่นอีก 8-16 คน	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม	รัฐมนตรีจะควบคุมกำกับโดยทั่วไปหลังจากรักษาหารือกับผู้บริหารแล้ว ซึ่งนโยบายเกี่ยวกับการควบคุมกำกับต้องเสนอต่อรัฐสภาก่อน (ม.7)	ช่วยเหลือให้รัฐวิสาหกิจดำเนินงานอยู่ได้และช่วยพิจารณาจัดตั้งรัฐวิสาหกิจแห่งใหม่ ตลอดจนเข้าร่วมทุนในเงินทุนที่เป็นธรรม

ลำดับที่	รายชื่อรัฐวิสาหกิจ	สถานะในการจัดตั้ง	องค์กรบริหาร		ระดับความเป็นอิสระในการควบคุมของรัฐมนตรี	หน้าที่หลักในการจัดตั้ง
			จำนวนกรรมการ	ผู้แต่งตั้ง		
10.	บริษัทก๊าซแห่งอังกฤษ (British Gas Corporation)	พระราชบัญญัติก๊าซ พ.ศ. 2515	ประธานกรรมการและกรรมการอื่นอีก 10-20 คน	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพลังงาน	รัฐมนตรีจะควบคุมกำกับโดยทั่วไปเกี่ยวกับผลประโยชน์ของชาติ (ม.7(1))	พัฒนาประสิทธิภาพเกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจในการจัดตั้งก๊าซ (ม.2)
11.	องค์การเภสัชกรรม	พระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2511	คณะกรรมการไม่น้อยกว่า 8 คน คนหนึ่งจะได้รับเลือกเป็นประธานกรรมการ (ม.2(2) และ (4))	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข	-	ให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีเกี่ยวกับการผลิตยา (ม.3(1))
12.	การเคหะ(Housing Corporation)	พระราชบัญญัติการเคหะ พ.ศ. 2507	ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ และกรรมการอื่นอีกไม่เกิน 7 คน	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสังฆการี	รัฐมนตรีจะควบคุมกำกับโดยทั่วไป (โดยไม่อ้างถึงประโยชน์สาธารณะหรือการบริการหรือ (ม.1(2) และความเห็นชอบจากนายกรัฐมนตรี (ม.3(1), (3) และ ม.4 (2))	จัดเตรียมและช่วยเหลือในด้านที่อยู่อาศัย (ม.1(1))

ลำดับที่	รายชื่อรัฐสภาทัก	สถานะในการจัดตั้ง	องค์กรบริหาร			ระบอบการปกครอง	หน้าที่หลักในการจัดตั้ง
			จำนวนกรรมการ	ผู้แต่งตั้ง	คุณสมบัติพิเศษ		
13.	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (The British Tourist Authority - B.T.A.)	พระราชบัญญัติพัฒนาการท่องเที่ยว พ.ศ. 2512	ประธานกรรมการและกรรมการอื่นอีกไม่เกิน 5 คน (ม.1)	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์	ไม่มีการกำหนดคุณสมบัติพิเศษของคณะกรรมการและการและคณะกรรมการจะได้รับการรับค่าตอบแทน	ส่งเสริมการท่องเที่ยว พัฒนาและความสะดวกสบายต่าง ๆ (ม.2) และจัดโครงการการท่องเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยว (ม.3) และบริการเกี่ยวกับนักท่องเที่ยว (ม.17)	
14.	คณะกรรมการรถไฟแห่งประเทศไทย (British Railways Board)	พระราชบัญญัติการขนส่งทางรถไฟ พ.ศ. 2505	ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ 2 คน และกรรมการอื่นอีก 10-16 คน	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม	บุคคลที่จะได้รับเลือกเป็นกรรมการต้องมีคุณสมบัติพิเศษ (ม.1)	บริการการขนส่งทางรถไฟ (ม.3(1))	

1. J.F.Garner, Administrative Law fifth edition. (London : Butterworths, 1979), pp.370 - 381.

ประวัติผู้เขียน

นางสาวสมหญิง เจียมศักดิ์ศรี เกิดเมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2500 ที่จังหวัด กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษา ครุศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง) จากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2522 และนิติศาสตรบัณฑิต (ภาคบัณฑิต) จากคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีการศึกษา 2527 ปัจจุบันดำรงตำแหน่งวิทยากร ระดับทก ทำหน้าที่ผู้ช่วยหัวหน้าแผนกเก็บเอกสาร กองเอกสารและห้องสมุด ฝ่ายบริการ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย